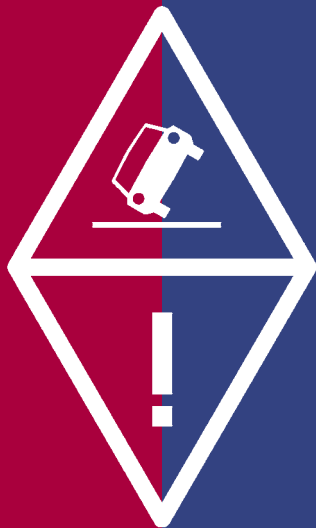

incident
management.

HET ROOD – BLAUWE BOEKJE

im=0⁵

POLITIE

BRANDWEER

AMBULANCE

RIKSWATERSTAAT

BERGING

IM VAN A TOT Z

INLEIDING

Incident Management is de samenwerking tussen de hulpdiensten. Voor een goede samenwerking is het van belang inzicht te hebben in elkaars taken. Daarom worden in dit boekje de taken van alle hulpdiensten uitvoerig besproken.

Ben je van elkaars taken op de hoogte, dan weet je ook welke informatie elke dienst nodig heeft om die taken zo goed mogelijk te vervullen. Het is belangrijk hiermee al zoveel mogelijk rekening te houden bij het uitvragen van de melder van het incident en bij de terugkoppeling van de eerste hulpdienst op de plaats incident naar de meldkamer/centrale. Hoe sneller de diensten met de juiste informatie aangestuurd worden, hoe sneller het incident is afgehandeld en dat vermindert het risico op vervolgongevallen.

Dit nieuwe rood/blauwe boekje is belangrijk uitgebreid en aangepast ten opzichte van het vorige.

Aangezien het IM-proces begint in de meldkamers/centrales van de diensten, zijn deze aan het boekje toegevoegd. Per dienst worden eerst de taken van 'de centralist' beschreven en daarna die van 'de hulpverlener'.

Er is structuur aangebracht in de taken van de diensten bij de afhandeling van een incident. Hoewel geen twee incidenten hetzelfde zijn, zijn er toch steeds terugkerende elementen. Dit geldt zowel voor de taken van de meldkamers/centrales als van de hulpverleners op de plaats incident.

De taken van een meldkamer/centrale zijn ingedeeld naar: het uitvragen van de melder van het incident; het aansturen van de dienst; het overleggen met de hulpverlener op de plaats incident; het communiceren van alle informatie naar de andere meldkamers/centrales, en het vastleggen en evalueren van de gegevens van de afhandeling.

De taken van de hulpverleners zijn nu ingedeeld naar de vier fasen van het IM hulpverleningsproces: de waarschuwingsfase, de aanrijfase, de actiefase, en de normalisatiefase. Daarbij valt in de actiefase nog een onderverdeling aan te brengen in informatie-overdracht, hulpverlening, coördinatie, en overige taken.

Nieuw in deze versie is ook het deel 'IM van A tot Z'. Hierin wordt een aantal aan Incident Management gerelateerde onderwerpen in alfabetische volgorde behandeld.

Laatste verandering is dat de taken van IM bij incidenten met personenauto's en incidenten met vrachtauto's nu zijn samengevoegd. Hoewel incidenten met vrachtauto's gecompliceerder zijn in de afhandeling dan incidenten met personenauto's, is er geen verschil in de basisstructuur van de afhandeling van het incident.

Uiteraard is er niets veranderd in de prioriteitstelling bij de afhandeling van een incident:

1. eigen veiligheid hulpverleners
2. verkeersveiligheid
3. slachtofferhulp
4. doorstroming verkeer
5. behoud van lading/voertuig

Incident Management is een groeiproces. Alleen met uw praktijkervaring en ideeën kunnen we het IM-proces verder optimaliseren. Daarom zijn aanvullingen en suggesties van harte welkom. U kunt ze sturen naar www.incidentmanagement.nl. Via deze website wordt u op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen.

Verkeerscentrum Nederland
Incident Management
Papendorpseweg 101
3528 BJ Utrecht
Postbus 3268, 3502 GG Utrecht
Telefoon 030 280 74 50
Fax 030- 280 74 51
www.incidentmanagement.nl

ISBN 90-369-1912-6

Zevende en gewijzigde druk, september 2004; oplage 20.000

Extra exemplaren zijn verkrijgbaar bij het Verkeerscentrum Nederland via www.incidentmanagement.nl.

Verkeerscentrum Nederland – en degenen die aan deze uitgave hebben meegewerkt – hebben de in deze uitgave opgenomen gegevens zorgvuldig verzameld naar de laatste stand van kennis en techniek. Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. Het Rijk sluit, mede ten behoeve van degenen die aan deze uitgave hebben meegewerkt, iedere aansprakelijkheid uit voor schade die uit het gebruik van de hierin opgenomen gegevens mocht voortvloeien.

Research, vormgeving en realisatie:
Words at Work Bedrijfscommunicatie bv, Amstelveen

POLITIEMELDKAMER

Er komt een melding binnen van een incident op de auto(snel)weg.

UITVRAGEN

- **WAAR IS HET INCIDENT?**
 - de exacte locatie van het incident: bij nieuwe hectometerbordjes: welk wegnummer, hectometrering, li of re of een letter? bij oude bordjes: wat staat er op het dichtstbijzijnde groene bordje? vraag een nadere locatieomschrijving: van waar naar waar rijdt u?
- **ZIJN ER GEWONDEN?**
 - bij (vermoeden van) letsel: hoeveel personen en de aard van het letsel?
 - is er sprake van beknelling?
 - was de snelheid bij aanrijding hoog (>80 km/u)?
- **HOVEEEL EN WELK SOORT VOERTUIGEN ZIJN ERBIJ BETROKKEN?**
 - aantal, soort voertuigen?
 - kunnen de auto's nog rijden/verplaatst worden? Zo ja, kunnen de betrokkenen het onderling eens worden en naar de eerste parkeerplaats, benzine-station of afrit rijden om gegevens uit te wisselen?
- **WAAR STAAN DE VOERTUIGEN?**
 - op de rijbaan, welke rijstrook/rijstroken of op de vluchtstrook?
 - op 'lastige' plaatsen als aan de andere zijde van de geleiderail, in een sloot, onderaan een talud?
- **ZIJN ER RISICOFACTOREN, ALS**
 - brand;
 - gevaarlijke stoffen;
 - slechte weersomstandigheden;
- **BIJ VRACHTWAGENS**
 - Wat is het kenteken van de vrachtwagen?
 - Wat is de lading?
 - Is er sprake van gevaarlijke lading? Ja, nee of onbekend? Zo ja, welke nummers staan er op het oranje bord?
 - Wat is de stand van de vrachtwagen, staand of liggend?
 - Kan er gesleept of moet er getakeld worden?
 - Wat is het gewicht van de vrachtwagen met lading (vrachtbrief/via kenteken) of wat voor soort vrachtwagen is het: trekker/oplegger met container, zandwagen, twee assen, drie assen?
- **WAT IS DE NAAM EN HET TELEFOONNUMMER VAN DE MELDER? IS DE MELDER EEN BETROKKENE?**

AANSTUREN

Neem contact op met:

- **EEN SURVEILLANCE-EENHEID;**
- **DE MELDKAMER AMBULANCEZORG VOOR HET AANSTUREN VAN AMBULANCE/MOBIEL MEDISCH TEAM BIJ:**
 - onwelwording;
 - vermoeden van letsel;
 - slachtoffers;
 - beknelling;
 - ongevallen met meer dan 80 km/u.

- **DE BRANDWEER ALARMCENTRALE BIJ:**
 - (vermoeden van) brand;
 - (vermoeden van) gevaarlijke stoffen;
 - slachtoffer met ernstig letsel, beknelling, of als het slachtoffer opgesloten zit;
 - incident met een snelheid groter dan 80 km/uur (= incident met een hoog-energetische inslag);
 - auto die over de kop geslagen is of op de andere rijbaan is gekomen met gewonden;
 - auto die aan de zijkant is aangereden met een snelheid groter dan 50 km/uur;
 - incident waarbij meer dan drie personenauto's betrokken zijn met gewonden;
 - incident waarbij twee of meer vrachtwagens betrokken zijn met gewonden;
 - busongeval met gewonden;
 - kettingbotsing met gewonden.
- **DE REGIONALE VERKEERSCENTRALE (RVC) VOOR:**
 - verificatie van de incidentlocatie (camera/scherm);
 - het plaatsen van verkeersmaatregelen: afkruisen van rijstrook/~stroken; plaatsen van snelheidsmaatregelen;
 - informatie over de aanrijroute;
 - vrijmaken van aanrijroute (spitsstroken);
 - aansturen van een inspecteur van RWS;
- EN BIJ:**
 - blokkade van één of meer rijstroken;
 - schade aan wegdek, wegmeubilair of milieu;
 - verloren lading.
- **HET CMI EN/OF CMV VOOR HET AANSTUREN VAN EEN PERSONENAUTO~ EN/OF VRACHTWAGENBERGER BIJ:**
 - voertuigen die zich niet meer zelfstandig kunnen verplaatsen;
 - afgevallen lading.

OVERLEGGEN

Overleg met:

- het KNMI over de windrichting bij gevaarlijke stoffen.
- de RVC over de mogelijke aanrijroute (in verband met files, gevaarlijkste stoffen/windrichting) en geef deze informatie door aan de andere meldkamers/centrales.
- de RVC over het plaatsen van verkeers- en/of vervolgmaatregelen.

De meldkamer houdt gedurende de afhandeling van het incident contact met de surveillance-eenheid/agent in het CTPI of een meerdere bij opschaling.

COMMUNICEREN

De politiemeldkamer houdt alle meldkamers/centrales voortdurend op de hoogte van veranderingen/ontwikkelingen tijdens de afhandeling van het incident.

VASTLEGGEN EN EVALUEREN

Registreer de afhandeling van het incident.

POLITIE

HET OPTREDEN VAN DE POLITIE BIJ IM.

WAARSCHUWINGSFASE

De politiemeldkamer meldt een incident op de auto(snel)weg.

Vraag de locatie en aanrijroute (files, gevaarlijke stoffen/windrichting).

AANRIJFASE/AANKOMST

U gaat zo snel mogelijk naar de plaats van het incident.

• VEILIGHEID

Wanneer u als eerste hulpverlener aankomt, parkeer dan uw voertuig in fend-off positie op 100 meter vóór het incident, tref de eerste veiligheidsmaatregelen (de zes V's) en trek een groene hes aan. U neemt de leiding over de politietaken en u bent het aanspreekpunt van uw dienst voor de andere diensten. Alle overige agenten trekken verkeersveilige kleding aan.

Houd bij incidenten met vrachtwagens rekening met de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen:

- blijf op 100 meter afstand;
- houd de wind in de rug;
- lees (met een verrekijker) de getallen op het oranje bord.

Wanneer u niet als eerste aankomt, parkeer dan voorbij en in lijn met het incident, zet zwaailicht en flitsers uit en informeer of uw aanwezigheid noodzakelijk is. Zo niet, verlaat dan de plaats incident.

ACTIEFASE

• INFORMATIE

Wanneer u als eerste aankomt, geef dan aanvullende informatie aan de politiemeldkamer over:

- de exacte locatie van het incident; bijzonderheden als: auto aan de andere zijde van de geleiderail, in de sloot, onder aan een talud;
- het aantal en soort voertuigen, en of ze nog kunnen rijden/verplaatst worden;
- bij (vermoeden van) letsel: het aantal personen en de aard van het letsel;
- risicofactoren: brand, gevaarlijke stoffen, weer;
- welke rijstrook/stroken geblokkeerd zijn;
- op welke rijstrook verkeersmaatregelen (rood kruis of snelheidsmaatregel) geplaatst zijn;
- of er extra politie nodig is;
- andere bijzonderheden.

• HULPVERLENING

Verleen eerste hulp aan slachtoffers.

• COÖRDINATIE

Overleg met Brandweer, Rijkswaterstaat en Ambulance over de zorgvuldige en efficiënte afhandeling van het incident (CTPI).

Bij lading: het CMV stuurt een vrachtwagendeskundige.

Bij gevaarlijke stoffen: blijf op minimaal 100 meter afstand met de wind in de rug. De ROGS/AGS van de brandweer heeft een leidende rol bij de verkenning van het incident en het vrijgeven van het gevarengedebied aan de overige hulpverleners.

• OVERIGE TAKEN

Verkeer regelen, in samenwerking met Rijkswaterstaat:

- zorgen voor de veiligheid van hulpverleners, slachtoffers en overige weggebruikers;
- aan- en afvoerroutes creëren voor de hulpverleningsdiensten;
- beveiligen van de staart van de file;
- treffen van aanvullende verkeersmaatregelen.

Juridische afwikkeling van het ongeval

(sporenonderzoek/slachtofferidentificatie/ongevalsanalyse);

(Laten~) vrijmaken van de rijbaan;

Handhaven van de openbare orde en veiligheid.

NORMALISATIEFASE

Nadat de sporen zijn vastgelegd, geeft de politie het sein dat er opgeruimd kan worden.

Als de politie signaleringsmaatregelen heeft aangevraagd, dan meldt de politie deze af bij de verkeerscentrale (RVC). Heeft de ambulance verkeersmaatregelen aangevraagd, dan neemt de politie de afmelding daarvan automatisch over. Bij aanwezigheid van een inspecteur van Rijkswaterstaat draagt de politie de verantwoordelijkheid voor afmelding aan hem over.

BRANDWEER ALARMCENTRALE

De politiemeldkamer meldt een incident op de auto(snel)weg.

UITVRAGEN

- DE LOCATIE EN AANRIJROUTE (FILES, GEVAARLIJKE STOFFEN/WINDRICHTING).
- ZIJN ER SLACHTOFFERS MET ERNSTIG LETSEL, BEKNELLING, OF ZITTEN ZE OPGESLOTEN?
- IS ER (VERMOEDEN VAN) BRAND?
- IS ER SPRAKE (VERMOEDEN) VAN GEVAARLIJKE STOFFEN?
ZO JA:
 - Hoeveel en wat voor soort wagens zijn er bij het incident betrokken?
 - Zijn er zichtbare etiketten of kenmerkingsborden? Zo ja, welke nummers staan er dan op het oranje bord:
 - het gevaarsidentificatie(GEVI)-nummer (het bovenste getal), en
 - het UN-nummer (het onderste getal).
 - Welke etiketten staan er achterop en op de zijkant van de tankauto('s) of containers?
 - Is er lekkage? Zo ja, in welke hoeveelheden?
 - Zijn er dampen of is er enige vorm van rookontwikkeling?
 - Is er brand? Zo ja, wat is de kleur van de rook?
- IS HET EEN INCIDENT MET EEN SNELHEID GROTER DAN 80 KM/UR (= INCIDENT MET EEN HOOG-ENERGETISCHE INSLAG)?
- IS DE AUTO OVER DE KOP GESLAGEN OF OP DE ANDERE RIJBAAN GEKOMEN MET GEWONDEN?
- IS DE AUTO'S AAN DE ZIJKANT AANGEREDEN MET EEN SNELHEID GROTER DAN 50 KM/UR?
- IS HET EEN INCIDENT WAARBIJ MEER DAN DRIE PERSONEN-AUTO'S BETROKKEN ZIJN MET GEWONDEN?
- IS HET EEN INCIDENT WAARBIJ TWEE OF MEER VRACHTWAGENS BETROKKEN ZIJN MET GEWONDEN?
- IS HET EEN INCIDENT MET ERNSTIGE MILIEUSCHADE?
- IS HET EEN BUSONGEVAL MET GEWONDEN?
- IS HET EEN KETTINGBOTSING MET GEWONDEN?
- IS DE POLITIE AANRIJDEND?

AANSTUREN

- Tankautospuiter en hulpverleningsvoertuig
- Officier van Dienst (OVD)
- Bij gevaarlijke stoffen: Regionaal Officier Gevaarlijke Stoffen (ROGS)
Adviseur Gevaarlijke Stoffen (AGS)

OVERLEGGEN

Informeert de politiemeldkamer over de windrichting in het geval van gevaarlijke stoffen.
Vraag de politiemeldkamer naar het situatierapport.
Vraag de politiemeldkamer of de RVC naar beveiliging van het incident (verkeersmaatregelen).
Vraag de politiemeldkamer of de RVC naar de beschikbaarheid van de aanrijroute (of om facilitering van de aanrijroute).

COMMUNICEREN

De alarmcentrale houdt gedurende de afhandeling van het incident contact met de bevelvoerder van de tankautospuiter of een meerdere.
De alarmcentrale houdt de andere meldkamers/centrales op de hoogte van veranderingen/ontwikkelingen tijdens de afhandeling van het incident.

VASTLEGGEN EN EVALUEREN

Registreert de afhandeling van het incident.

BRANDWEER

HET OPTREDEN VAN DE BRANDWEER BIJ IM

WAARSCHUWINGSFASE

De alarmcentrale meldt een incident.

Vraag de locatie en juiste aanrijroute (files, gevaarlijke stoffen/windrichting).

Vraag of de politie aanrijdend is.

AANRIJFASE/AANKOMST

U arriveert binnen 6 - 8 minuten op de plaats van het incident op de auto(snel)weg.

• VEILIGHEID

Wanneer u als eerste hulpverlener aankomt, parkeer dan uw voertuig in fend-off positie op 100 meter vóór het incident, tref de eerste veiligheidsmaatregelen (de zes V's) en trek een groene hes aan (de bevelvoerder). U neemt de leiding over de brandweertaken en u bent het aanspreekpunt van uw dienst voor de andere diensten. Alle overige brandweermannen trekken verkeersveilige kleding aan.

Houd bij incidenten met vrachtwagens rekening met de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen:

- blijf op 100 meter afstand;
- houd de wind in de rug;
- lees (met een verrekijker) de getallen op het oranje bord.

Wanneer u niet als eerste hulpdienst arriveert, parkeert u op de 10 m. werkcirkel. Zet zwaailicht en flitsers uit en informeer of uw aanwezigheid noodzakelijk is. Zo niet, verlaat dan de plaats incident.

ACTIEFASE

• INFORMATIE

Wanneer u als eerste aankomt, geef dan aanvullende informatie aan de alarmcentrale over:

- de exacte locatie van het incident en bijzonderheden als: auto aan de andere zijde van de geleiderail, in de sloot, onderaan een talud;
- het aantal en soort voertuigen, en of ze nog kunnen rijden/verplaatst worden;
- bij (vermoeden van) letsel: het aantal personen en de aard van het letsel;
- risicofactoren: brand, gevaarlijke stoffen, weer;
- welke rijstrook/stroken geblokkeerd zijn;
- op welke rijstrook verkeersmaatregelen (rood kruis of snelheidsmaatregel) geplaatst zijn;
- of er extra brandweer nodig is;
- andere bijzonderheden.

• HULPVERLENING

Verleen eerste hulp aan slachtoffers;

Stabiliseer voertuig(en);

Neem maatregelen om letsel door glassplinters van autoruiten te voorkomen;

Bevrijd slachtoffers, in samenwerking met de ambulance.

• COÖRDINATIE

Overleg met Politie, Rijkswaterstaat, Ambulance over de zorgvuldige en efficiënte afhandeling van het incident (CTPI).

Overleg met de ambulance over de wijze van bevrijden van slachtoffers (en in hoeveel tijd de slachtoffers bevrijd moeten zijn.)

Bij lading: het CMV stuurt een vrachtwagendeskundige

Bij gevaarlijke stoffen: blijf op minimaal 100 meter afstand met de wind in de rug. De ROGS/AGS van de brandweer heeft een leidende rol bij de verkenning van het incident en het vrijgeven van het gevarengedebied aan de overige hulpverleners.

• OVERIGE TAKEN

Bestrijd en voorkom branden.

Beperk het vrijkomen van (gevaarlijke) stoffen en stabiliseer de situatie.

NORMALISATIEFASE

Ondersteun Rijkswaterstaat bij het opruimen, schoonmaken (olie) of vrijmaken van de rijbaan, na overleg met de politie.

Verleen ondersteuning bij het bergen.

Als de brandweer signalering heeft aangevraagd, dan meldt de brandweer deze af bij de verkeerscentrale (RVC) via de alarmcentrale. Bij aanwezigheid van een inspecteur van Rijkswaterstaat draagt de brandweer de verantwoordelijkheid voor afmelding aan hem over.

MELDKAMER AMBULANCEZORG (MKA)

De politiemeldkamer meldt een incident op de auto(snel)weg.

UITVRAGEN

- Vraag de locatie en aanrijroute (files, gevaarlijke stoffen/windrichting)
- Wat is de aard van het incident?
Wat is het aantal en soort voertuigen?
- Zijn er gewonden?
Bij (vermoeden van) letsel: hoeveel personen en de aard van het letsel
Is er sprake van beknelling
Was de snelheid bij aanrijding hoog (>80 km/u)? Zo ja, vraag om assistentie van de brandweer.
- Zijn er risicofactoren als brand, gevaarlijke stoffen

AANSTUREN

Ambulance
Mobiël Medisch Team (busje/helikopter)
Officier van Dienst Geneeskunde (OvDG)
Commandant van Dienst Geneeskunde (CvDG)

OVERLEGGEN

De MKA houdt gedurende de afhandeling van het incident contact met de verpleegkundige van de ambulance (CTPI) of een meerdere bij opschaling. Vraag de politiemeldkamer of de RVC naar beveiliging van het incident (verkeersmaatregelen). Vraag de politiemeldkamer of de RVC naar de beschikbaarheid van de aanrijroute (of om facilitering van de aanrijroute).

COMMUNICEREN

Informeert de politie over de identiteit van het slachtoffer en naar welk ziekenhuis het slachtoffer gebracht wordt.
De MKA houdt de andere meldkamers/centrales op de hoogte van veranderingen/ontwikkelingen tijdens de afhandeling van het incident.

VASTLEGGEN EN EVALUEREN

Registreer de afhandeling van het incident.

AMBULANCE

HET OPTREDEN VAN DE AMBULANCE BIJ IM

WAARSCHUWINGSFASE

De MKA meldt een incident op de auto(snel)weg. Vraag de locatie en aanrijroute (files, gevaarlijke stoffen/windrichting).

Vraag of de politie aanrijdend is en of andere hulpdiensten aanrijdend zijn.

AANRIJFASE/AANKOMST

U arriveert binnen 15 minuten op de plaats van het incident.

• VEILIGHEID

Wanneer u als eerste aankomt, parkeer dan uw auto in fend-off positie op 100 meter vóór het incident.

Tref de eerste veiligheidsmaatregelen (de zes V's) en trek een groene hes aan. U neemt de leiding over de ambulancetaken en u bent het aanspreekpunt van uw dienst voor de andere diensten (1e wagen met groene lamp).

N.B. In deze situatie blijft niemand in de ambulance zitten.

Houd bij incidenten met vrachtwagens rekening met de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen:

- blijf op 100 meter afstand;
- houd de wind in de rug;
- lees (met een verrekijker) de getallen op het oranje bord.

Wanneer u niet als eerste hulpdienst arriveert, parkeert u voorbij en in lijn met het incident. Zet zwaailicht en flitsers uit en informeer of uw aanwezigheid noodzakelijk is. Zo niet, verlaat dan de plaats incident.

ACTIEFASE

Zodra de tweede partij arriveert, neemt deze de bufferfunctie van de ambulance over en kan de ambulance voorbij en in lijn met het incident geparkeerd worden.

• INFORMATIE

Wanneer u als eerste aankomt, geef dan aanvullende informatie aan de MKA over:

- de exacte locatie van het incident;
- de bereikbaarheid van de locatie;
- het aantal en soort voertuigen, kunnen ze nog rijden/verplaatst worden en bijzonderheden als: auto aan andere zijde van geleiderail, in de sloot, onder aan een talud;
- bij (vermoeden van) letsel, het aantal personen en de aard van het letsel;
- risicofactoren: brand, gevaarlijke stoffen;
- welke rijstrook/stroken geblokkeerd zijn;
- op welke rijstrook verkeersmaatregelen (kruis of snelheidsmaatregel) geplaatst zijn;
- of bijzondere zorgverleners nodig zijn (politie, brandweer, Mobiel Medisch Team, OvDG);
- bij een incident met een snelheid groter dan 80 km/u vraagt u om assistentie van de brandweer.

• HULPVERLENING

Voer triage uit: bepaal welk slachtoffer het eerst hulp nodig heeft.

Verleen hulp per slachtoffer:

behandel levensbedreigend letsel en voorkom verdere schade.

Bevrijd slachtoffer, in samenwerking met de brandweer.

• COÖRDINATIE

Overleg met politie, brandweer en Rijkswaterstaat over de zorgvuldige en efficiënte afhandeling van het incident (CTPI).

Overleg met de brandweer over de bevrijding van slachtoffers: de volgorde en de wijze van bevrijding. Geef bij T1 aan in hoeveel minuten het slachtoffer bevrijd moet zijn, op basis van de conditie van het slachtoffer.

• OVERIGE TAKEN

Keuze van ziekenhuis en transport.

Informeer de politie naar welk ziekenhuis de slachtoffers gebracht worden.

NORMALISATIEFASE

Als de ambulance signaleringsmaatregelen heeft aangevraagd, dan meldt de ambulance deze af bij de verkeerscentrale. Bij aanwezigheid van Rijkswaterstaat/politie wordt de verantwoordelijkheid voor afmelding automatisch overgenomen.

REGIONALE VERKEERSCENTRALE (RVC) VAN RIJKSWATERSTAAT

DETECTIE

In de verkeerscentrale signaleert U een incident op de auto(snel)weg:

- informeer de politiemeldkamer over het incident: locatie, omvang van blokkade, status filevorming, bereikbaarheid, aanrijroute van de incidentlocatie.

UITVRAGEN

De politiemeldkamer meldt een incident op de auto(snel)weg. Vraag de volgende informatie:

- Wat is de juiste locatie van het incident?;
- Welke rijstrook/rijstroken zijn er geblokkeerd?;
- Hoeveelvoertuigen zijn erbij betrokken?;
- Welk soort voertuigen?;
- Kunnen ze nog rijden/verplaatst worden?;
- Is er persoonlijk letsel?;
- Is er schade aan de weg, het wegmeubilair of milieu-schade?;
- Is er gevaar voor brand of gevaarlijke stoffen?;
- Zijn er extra verkeersmaatregelen nodig?.

VERIFICATIE

Controleer de locatie met camerabeelden of AID's en geef afwijkingen door aan de politiemeldkamer.

BEVEILIGEN

- Beoordeel de aanvraag en plaats de verkeersmaatregelen. (afkruisen rijstrook/snelheidsbeperking).
- Sluit/open de spitsstrook.
- Controleer de juistheid van de afmelding van de signaleringsmaatregelen aan het eind van de normalisatiefase en
- Verwijder de maatregelen.

AANSTUREN

- Waarschuw een inspecteur van Rijkswaterstaat voor de afhandeling van het incident. Houd contact met de inspecteur over het verloop van de afhandeling.
- Waarschuw in overleg met de inspecteur een aanemer voor het beperken van het vrijkomen van schadelijke stoffen.

OVERLEGGEN

Overleg met de inspecteur of er grootschaliger maatregelen nodig zijn.

Adviseer over omleidingsroutes.

Overleg met de inspecteur over aanvullende maatregelen betreffende verkeersmanagement, zoals:

- het plaatsen van: een botsabsorber, actiewagen (=pijlwagen), tekstwagen, anti-kijkersscherm
- gebruik van: Dynamische Route Informatie Panelen (= DRIP's).

COMMUNICEREN

Informeert de politiemeldkamer over problemen met de bereikbaarheid van de incidentlocatie.

Informeert de politiemeldkamer over de status van de signaleringsmaatregelen.

Informeert en overleg met de inspecteur en het Verkeerscentrum Nederland over zowel regionale als regio-overschrijdende maatregelen.

Bij incidenten met vrachtwagens: geef de informatie van het CMV over de vrachtwagendeskundige en zijn mobiele telefoonnummer door aan de inspecteur van Rijkswaterstaat.

De verkeerscentrale houdt gedurende de afhandeling van het incident contact met de inspecteur van Rijkswaterstaat of een meerdere.

De verkeerscentrale houdt de andere meldkamers/centrales voortdurend op de hoogte van veranderingen/ontwikkelingen tijdens de afhandeling van het incident.

VASTLEGGEN EN EVALUEREN

Registreer de afhandeling van het incident.

RIJKSWATERSTAAT (RWS)

HET OPTREDEN VAN RIJKSWATERSTAAT BIJ IM

WAARSCHUWINGSFASE

De verkeerscentrale meldt een incident op de auto(snel)weg.

Vraag de locatie en juiste aanrijroute (files, gevaarlijke stoffen/windrichting).

Vraag of de politie aanrijdend is.

AANRIJFASE/AANKOMST

U arriveert op de plaats van het incident.

• VEILIGHEID

Wanneer u als eerste hulpverlener aankomt, parkeer dan uw auto in fend-off positie op 100 meter vóór het incident, tref de eerste veiligheidsmaatregelen (de zes V's) en trek een groene hes aan. U neemt de leiding over de Rijkswaterstaattaken en u bent het aanspreekpunt van uw dienst voor de andere diensten.

Houd bij incidenten met vrachtwagens rekening met de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen:

- Blijf op 100 meter afstand;
- Houd de wind in de rug;
- Lees (met een verrekijker) de getallen op het oranje bord.

Wanneer u niet als eerste hulpdienst aankomt, parkeer dan voorbij en in lijn met het incident, zet zwaailicht en flitsers uit en informeer of uw aanwezigheid noodzakelijk is. Zo niet, verlaat dan de plaats incident.

ACTIEFASE

• INFORMATIE

Wanneer u als eerste aankomt, geef dan aanvullende informatie aan de verkeerscentrale (RVC) over:

- de exacte locatie van het incident en bijzonderheden als: auto aan de andere zijde van de geleiderail, in de sloot, onder aan een talud;
- het aantal en soort voertuigen, en of ze nog kunnen rijden/verplaatst worden;
- bij (vermoeden van) letsel: het aantal personen en de aard van het letsel;
- risicofactoren: brand, gevaarlijke stoffen, weer;
- welke rijstrook/stroken geblokkeerd zijn;
- op welke rijstrook verkeersmaatregelen (kruis of snelheidsmaatregel) geplaatst zijn;
- of er extra verkeersmaatregelen nodig zijn;
- of er extra Rijkswaterstaters nodig zijn.

• HULPVERLENING

Verleen eerste hulp aan slachtoffers.

• COÖRDINATIE

Overleg met politie, brandweer en ambulance over de zorgvuldige en efficiënte afhandeling van het incident (CTPI);

(berger en aannemer adviseren Rijkswaterstaat).

Tref (aanvullende) verkeersmaatregelen, in samenwerking met de politie.

• OVERIGE TAKEN

Regel het verkeer, in samenwerking met politie:

- zorg voor de veiligheid van de hulpverleners, slachtoffers en overige weggebruikers;
- zorg voor vrije aan- en afrijroutes voor de hulpverleningsdiensten;
- (laat) de rijbaan vrijmaken;
- zorg voor de doorstroming van het verkeer, in samenwerking met politie.

Regelen van schade

- beperk schade aan de weg, het wegmeubilair, het milieu;
- waarschuw tijdig een gespecialiseerd bedrijf voor opruim- en schoonmaakwerkzaamheden bij risico op milieuschade;
- laat beschadigd wegdek/wegmeubilair repareren
- laat de weg schoonmaken, in overleg met politie en berger.

Bij vrachtwagens:

- beslis of de vrachtwagen normaal, versneld of uitgesteld geborgen wordt.

Regel informatie geborgen wordt.

- geef informatie door aan de verkeerscentrale (RVC) voor de verkeersdeelnemers (omleidingsroutes).

NORMALISATIEFASE

Als Rijkswaterstaat de signalering heeft aangevraagd, dan meldt Rijkswaterstaat deze af bij de verkeerscentrale (RVC), tenzij de verantwoording hiervoor expliciet is overgedragen aan de politie. In dat geval naam, dienst en telefoonnummer van die persoon doorgeven aan de verkeerscentrale (RVC). Heeft de ambulance verkeersmaatregelen aangevraagd, dan neemt Rijkswaterstaat de afmelding automatisch over.

BERGING:

CENTRAAL MELDPUNT INCIDENTEN (CMI)

De politiemeldkamer meldt een incident op de auto(snel)weg waarbij één of meer personenauto's betrokken zijn.

UITVRAGEN

Vraag de locatie en aanrijroute (files, gevaarlijke stoffen/windrichting).

Vraag informatie over:

- het aantal en soort voertuigen, kunnen ze nog rijden/verplaatst worden;
- het in te zetten materieel: sleep~, takel~, kraanwag(en);
- het aantal betrokken personen;
- risicofactoren: brand, weersomstandigheden.

AANSTUREN

Waarschuw de gecontracteerde berger.

COMMUNICEREN

Informeert de politiemeldkamer welke berger naar het incident gaat.

Het CMI houdt gedurende de afhandeling van het incident contact met de berger.

Het CMI houdt de andere meldkamers/centrales voortdurend op de hoogte van veranderingen/ontwikkelingen tijdens de afhandeling van het incident.

VASTLEGGEN EN EVALUEREN

Registreer de afhandeling van het incident.

CENTRAAL MELDPUNT VRACHTWAGENS (CMV)

De politiemeldkamer meldt een incident op de auto(snel)weg waarbij één of meer vrachtwagens betrokken zijn.

UITVRAGEN

Vraag de locatie en aanrijroute (files, gevaarlijke stoffen/windrichting).

Vraag informatie over:

- het soort vrachtwagen:
 - motorwagen (met aanhanger);
 - trekker (met oplegger);
 - oplegger: gesloten, zeiloplegger of tankoplegger;
- de lading: of de vrachtwagen geladen is en zo ja, waarmee;
- het totaalgewicht (de gewichtsklasse) van de vrachtwagen;
- de stand van de vrachtwagen, staand, liggend;
- risicofactoren: brand, gevaarlijke stoffen, weer;
- het in te zetten materieel: sleep~, takel~, kraanwag(en);
- de contactpersoon van RWS of iemand anders van het CTPI ter plaatse;
- het kenteken van het voertuig.

Bij pechhulpverlening:

Om wat voor een pech gaat het:

- motorpech;
- bandenpech: welke band?

AANSTUREN

Waarschuw de gecontracteerde geschikte berger.

Waarschuw, indien nodig, een vrachtwagensdeskundige (STI) en vraag de verwachte aankomsttijd op de plaats incident.

Neem contact op met de eigenaar van de vrachtwagen.

COMMUNICEREN

Informeert de politiemeldkamer welke berger naar het incident gaat.

Informeert de politiemeldkamer en de verkeerscentrale welke vrachtwagensdeskundige naar het incident gaat, geef zijn mobiele telefoonnummer en de verwachte aankomsttijd door.

Het CMV houdt gedurende de afhandeling van het incident contact met de berger.

Het CMV houdt de andere meldkamers/centrales voortdurend op de hoogte van veranderingen/ontwikkelingen tijdens de afhandeling van het incident.

VASTLEGGEN EN EVALUEREN

Registreer de afhandeling van het incident.

BERGING: HET BERGINGSBEDRIJF

HET OPTREDEN VAN HET BERGINGSBEDRIJF BIJ IM

WAARSCHUWINGSFASE

het CMI of het CMV meldt een incident op de auto(snel)weg.

Vraag de locatie en juiste aanrijroute (files, gevaarlijke stoffen/windrichting).

Vraag het aantal voertuigen dat bij het incident betrokken is.

Vraag of de politie aanrijdend is.

Vraag of Rijkswaterstaat aanrijdend is.

AANRIJFASE/AANKOMST

U arriveert binnen 20 minuten op de plaats van het incident.

• VEILIGHEID

Wanneer u als eerste hulpverlener aankomt, parkeer dan uw voertuig in fend-off positie op 100 meter vóór het incident, tref de eerste veiligheidsmaatregelen (de zes V's). U trekt een geel hes aan en neemt de leiding over de bergerstaken.

Houd bij incidenten met vrachtwagens rekening met de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen:

- blijf op 100 meter afstand;
- houd de wind in de rug;
- lees (met een verrekijker) de getallen op het oranje bord.

Wanneer u niet als eerste hulpdienst aankomt, parkeer dan voorbij en in lijn met het incident, zet zwaailicht en flitsers uit en informeer of uw aanwezigheid noodzakelijk is. Zo niet, verlaat dan de plaats incident.

ACTIEFASE

• INFORMATIE

Wanneer u als eerste aankomt, geef dan aanvullende informatie aan uw centrale over:

- de exacte locatie van het incident; bijzonderheden als: voertuig aan de andere zijde van de geleiderail, in de sloot. onderaan een talud;
- het aantal en soort voertuigen, kunnen ze nog rijden/verplaatst worden;
- bij (vermoeden van) letsel: het aantal personen en de aard van het letsel;
- bij brand, gevaarlijke stoffen, en ernstig letsel vraagt u om assistentie van de brandweer;
- welke rijstrook/stroken geblokkeerd zijn;
- op welke rijstrook verkeersmaatregelen (rood kruis of snelheidsmaatregel) geplaatst zijn;
- of er extra materiaal nodig is.

• HULPVERLENING

Verleen eerste hulp aan slachtoffers.

• COÖRDINATIE

Adviseer Rijkswaterstaat over de zorgvuldige en efficiënte afhandeling van het incident.

Overleg met de politie of sporenonderzoek noodzakelijk is.

Bij vrachtwagen: overleg met de vrachtwagen-deskundige over de wijze van bergen en het in te zetten materieel.

• OVERIGE TAKEN

Tijdig inschatten van opruim- en schoonmaakwerkzaamheden, risico's op milieuschade; Wegslepen van het voertuig/rijbaan vrijmaken volgens de landelijke regeling, tenzij er sprake is van onderzoek naar sporen/schuldvraag; in dat geval geeft de politie of Rijkswaterstaat opdracht tot bergen.

NORMALISATIEFASE

Ondersteun Rijkswaterstaat bij het opruimen, schoonmaken (olie) of vrijmaken van de rijbaan, na overleg met de politie.

Verplaats de personenauto na opdracht van politie of Rijkswaterstaat naar de eerste veilige plek of het bergingsbedrijf.

Eventueel doortransport na overleg met de desbetreffende alarmcentrale.

Transporteer de vrachtwagen na opdracht van politie of Rijkswaterstaat naar de eerste veilige plek of het bergingsbedrijf.

Doortransport wordt verzorgd door de eigenaar van de vrachtwagen.

Als de berger de signalering heeft aangevraagd, dan meldt de berger via zijn centrale deze af bij de verkeerscentrale (RVC). Bij aanwezigheid van een inspecteur van Rijkswaterstaat draagt de berger de verantwoordelijkheid voor afmelding aan hem over.

BERGING: DE VRACHTWAGENDESKUNDIGE

HET OPTREDEN VAN DE VRACHTWAGENDESKUNDIGE BIJ IM

WAARSCHUWINGSFASE

Het CMV meldt een incident op de auto(snel)weg met een vrachtwagen.

- Vraag de locatie en juiste aanrijroute (files, gevaarlijke stoffen/windrichting).
- Vraag naam en telefoonnummer van de inspecteur van Rijkswaterstaat op de plaats incident.
- Geef het CMV het geschatte tijdstip van aankomst op de plaats incident.
- Geef de inspecteur van Rijkswaterstaat het geschatte tijdstip van aankomst op de plaats incident.

AANRIJFASE/AANKOMST

U arriveert binnen 30 minuten op de plaats incident.

U meldt zich bij de inspecteur van Rijkswaterstaat of bij politie of brandweer van het CTPI.

U meldt het CMV dat u op de plaats incident aangekomen bent.

ACTIEFASE

- **INFORMATIE**
U geeft informatie over de schade aan het voertuig en de lading aan Rijkswaterstaat, het CTPI.
- **HULPVERLENING**
- **COÖRDINATIE**
 - overleg met Rijkswaterstaat en geef onpartijdig advies over de wijze en duur van bergen van de vrachtwagen en de lading, en eventueel extra in te zetten materieel.
 - overleg met Rijkswaterstaat en geef onpartijdig advies over het opruimen van vrijgekomen (schadelijke) lading
 - het CTPI beslist over de vorm van bergen:
 - normaal: als de waarde van de lading erg groot is of als er geen of nauwelijks file is;
 - versneld: als de extra schade toegebracht aan het voertuig en/of lading door het versnelde bergen opweegt tegen de economische schade van de file;
 - uitgesteld: als er veel verkeer is en het voertuig niet in de weg ligt, kan de berging op een rustiger tijdstip.
 - overleg met andere deskundigen, zoals Inspectie Verkeer en Waterstaat, de eigenaar van het voertuig, de producent van de lading, de producent van het voertuig over de afhandeling van het incident.
- **OVERIGE TAKEN**
 - Het afwegen van de restantwaarde van de voertuigen en de lading tegen de economische schade van de file.
 - Het maken van een schriftelijke rapportage van het incident voor Rijkswaterstaat en de marktpartijen.

NORMALISATIEFASE

A

Aanvragen verkeersmaatregel

Politie, brandweer, ambulance, Rijkswaterstaat, bergers en ANWB Wegenwacht mogen verkeersmaatregelen op autosnelwegen aanvragen onder de volgende voorwaarden:

1. De IM hulpdienst moet ter plaatse zijn of de Regionale Verkeerscentrale (RVC) moet camerazicht hebben op de locatie.
2. De verkeersmaatregel wordt aangevraagd via de meldkamers/alarmcentrales van de IM hulpdiensten. De bergers vragen een maatregel aan via hun eigen basis.
3. Voor bergers en ANWB Wegenwacht geldt dat de RVC een directie communicatielijn moet hebben met de persoon op de plaats incident.
4. Degene die de maatregel bij de RVC aanvraagt, meldt deze ook weer af bij de RVC.
5. Vertrekt de aanvrager eerder dan de maatregel opgeheven kan worden, dan draagt deze de afmelding over aan politie of Rijkswaterstaat. De aanvrager geeft aan de RVC door wie de maatregel zal afmelden, met telefoonnummer.

Belangrijk:

- a. Politie en Rijkswaterstaat mogen altijd verkeersmaatregelen op autosnelwegen aanvragen. Alle andere hulpverleners mogen dat alleen onder de voorwaarden beschreven in de aan hen verleende machtiging.
- b. Wanneer de RVC de aanvraag van de maatregel niet vertrouwt, bijv. vanwege tegenstrijdige informatie, heeft de RVC het recht de maatregel niet te plaatsen.
- c. Bij herhaalde onjuiste aanvragen of afmeldingen van verkeersmaatregelen heeft het VCNL, op advies van de RVC, de bevoegdheid de machtiging in te trekken.
- d. Voor het aanvragen van een verkeersmaatregel moet een IM hulpverlener minimaal een opleiding op het gebied van verkeersmaatregelen op auto(snel)wegen gevolgd hebben. De hulpverleningsorganisaties zijn zelf verantwoordelijk voor het verankeren van de procedure in hun organisatie.

NB om een verkeersmaatregel aan te kunnen vragen, is het noodzakelijk kennis te hebben van:

1. de nieuwe hectometerborden met rijbaanindeling (Li of Re), en
2. de rijstrooknummering.

Voor meer informatie zie *Richtlijn Eerste Veiligheidsmaatregelen bij Incidenten op auto(snel)wegen*.

Afschalen

Wanneer uw hulp niet (langer) nodig is, verlaat dan de plaats incident. Dit voorkomt onnodige afleiding van het verkeer en verkleint het risico op vervolgongevallen.

ANWB Wegenwacht

Het gebeurt regelmatig dat de ANWB Wegenwacht als eerste bij een ongeval aankomt. Zij treffen dan de eerste veiligheidsmaatregelen, bieden slachtofferhulp en zorgen dat het IM proces zo snel mogelijk op gang komt.

B

Berger

De berger heeft een adviserende rol naar Rijkswaterstaat. Bij ernstige of grootschalige ongevallen, waarbij de berging complex is met veelvuldig overleg tussen de betrokken IM hulpdiensten, draagt de bergingscoördinator een geel hes met de tekst berger of bergingsleider.

Beschrijvende Plaatsaanduiding Systematiek (BPS)

Voor het effectief aansturen van de IM hulpdiensten is het belangrijk dat alle gegevens van het hectometerbord worden doorgegeven:

1. het wegnummer, bijvoorbeeld A4 of N148, en
2. de hectometeraanduiding, bijvoorbeeld 50,8, en
3. de rijbaanaanduiding:

- voor de hoofdrijbaan is dit afhankelijk van de

rijrichting **Li** (Links) of **Re** (Rechts):

- Re is de rijrichting met oplopende hectometreering;

- Li is met aflopende hectometreering.

- voor de op- en afritten, parallelbanen, en verbindingbogen is dit een **zwarte letter op een gele achtergrond**, bijvoorbeeld t.

NB Er mag geen verwarring ontstaan tussen de rijrichting links of rechts van de hoofdrijbaan (de li of re op het hectometerbord) en de linker- en rechterrijstrook van de rijbaan. Benoem daarom rijstroken alleen met nummers, zie Rijstrooknummering.

Bufferstrook

Een extra rijstrook die opgesteld kan worden bij filevorming om de lengte van de file te beperken en zo eventuele blokkades van knooppunten te voorkomen.

C

Coördinatie Alternatieve Routes (CAR)

Dit is een project waarbij de wegbeheerder van het hoofdwegennet in overleg met de wegbeheerders van het onderliggend wegennet alternatieve routes vaststelt voor weggebruikers wanneer een rijksweg is afgesloten voor verkeer.

CMI, Centraal Meldpunt Incidenten

Het CMI stuurt een berger naar incidenten met personenauto's voor de eerste berging.

CMV, Centraal Meldpunt Vrachtwagens

Het CMV stuurt een berger naar incidenten met vrachtauto's. Wanneer er een expert op het gebied van lading-, voertuig- en milieuschade nodig is om advies te geven aan de wegbeheerder over de berging, stuurt het CMV een vrachtwagendeskundige (Coördinator STI)

Coördinatie Team Plaats Incident (CTPI)

Op de incidentlocatie vormen politie, brandweer, ambulance en Rijkswaterstaat een team, het Coördinatie Team Plaats Incident (het CTPI). Hierin zit van elke dienst de als eerste ter plaatse zijnde medewerker (of een later ter plaatse gekomen leidinggevende). Deze medewerker is als aanspreekpunt voor zijn dienst herkenbaar aan een groen veiligheidsvest. Het CTPI overlegt over de aanpak van de afhandeling en maakt onderling afspraken over de uit te voeren werkzaamheden en bepaalt of er nog vervolgmaatregelen nodig zijn. Door deze afstemming worden werkzaamheden veelal gelijktijdig uitgevoerd in plaats van opeenvolgend. De berger (de bergingsleider is te herkennen aan een geel veiligheidsvest) en de vrachtwagendeskundige adviseren Rijkswaterstaat. Het CTPI bepaalt of er een normale, versnelde of uitgestelde berging plaatsvindt.

D

Dienstkringplatform Incident Management

Dit is het overlegorgaan waarin vertegenwoordigers van de dienstkring van Rijkswaterstaat, het regionale politiekorps, het Korps landelijke politiediensten, de brandweer, de ambulancezorg, het Centraal Meldpunt Incidenten, het Centraal Meldpunt Vrachtauto's, de ANWB Wegenwacht en bergingsbedrijven met elkaar op operationeel niveau spreken over de praktijk van Incident Management: de afhandeling van incidenten en de leerpunten voor de toekomst.

E

Eerste berging personenauto's

Zie Landelijke personenautoregeling.

Evalueren

Evalueren is leren en daarom een belangrijk onderdeel van het IM-proces. Voor een goede evaluatie is het noodzakelijk een vertrouwensband op te bouwen. Evalueren betekent niet vaststellen wat er is misgegaan of, nog erger, wie de schuldige daarvan is. Een evaluatie moet evenwichtig worden opgebouwd, waarbij alles wat goed is gegaan minstens zoveel aandacht krijgt als de zaken die voor verbetering vatbaar

zijn: de leermomenten. Een goede evaluatie biedt dus leermomenten voor alle betrokkenen en anderen, zodat het wiel niet steeds opnieuw uitgevonden hoeft te worden. Voor meer informatie zie *Richtlijn voor Incident evaluaties*.

F

Fend-off

Het eerste hulpverleningsvoertuig dat bij een incident op de auto(snel)weg aankomt, wordt gebruikt ter afscherming van de incidentlocatie. Daarbij is het belangrijk dat dit voertuig zo duidelijk mogelijk zichtbaar is. De IM hulpdiensten rijden allen in een opvallend voertuig: óf voorzien van retro-reflecterende markering, óf uitgevoerd in een opvallende kleur. Door het opvallende voertuig schuin en zo breed mogelijk op een rijstrook te plaatsen, in de fend-off positie, wordt de zichtbaarheid optimaal gebruikt bij dag en nacht. De richting waarin het voertuig fend-off staat, stuurt het overige verkeer. Voor de goede zichtbaarheid blijft het zwaailicht aan staan. Niemand mag in de auto blijven zitten.

G

Gevaarlijke stoffen

Wanneer er bij een incident een risico bestaat op de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen, dan gelden de vier A's:

Afstand houden	Blijf op een afstand van minimaal 100 meter en let daarbij op de windrichting: houd de wind in de rug;
Afzetten	Zet het gebied af op minimaal 100 meter;
Afwachten	Wacht, met de wind in de rug, tot deskundigen arriveren. De brandweer heeft de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen en meetapparatuur om op verkenning te gaan;
Afblijven	Het spreekt voor zich dat je bij vermoeden van gevaarlijke stoffen voor je eigen veiligheid nergens aankomt.

Probeer etiketten of oranje borden met een verrekijker te lezen en geef de informatie door aan de eigen meldkamer of centrale.

Zie Regionaal Officier Gevaarlijke stoffen.

Vraag de folder Herkenning gevaarlijke stoffen aan bij de Inspectie Verkeer en Waterstaat, Divisie Vervoer. Voor meer informatie zie *Voorlopige richtlijn IM bij wegvervoer van gevaarlijke stoffen*.

H

Hectometerborden

Zie Beschrijvende Plaatsaanduiding Systematiek (BPS)

Honderd meter

Op de autosnelweg zijn twee 'hulpjes' te vinden voor het inschatten van een afstand van 100 meter. Ten eerste is de afstand tussen twee groene hectometerborden 100 meter. Ten tweede kan er met de onderbroken belijning ook een goede inschatting gemaakt worden. Eén lijn en één onderbreking samen is 12 meter. Dus negen lijnen met acht onderbrekingen zijn samen ± 100 meter.

I

IM Hulpdiensten

De IM hulpdiensten zijn: politie, brandweer, ambulance, Rijkswaterstaat, en bergers.

IM Wegen

IM wegen zijn de Rijks- en andere belangrijke doorstroomwegen van provinciale en gemeentelijke overheden (spoedeisend belang).

Overige wegen: alle andere wegen (geen spoedeisend belang)

IM Wegsleepregeling (Achtergelaten voertuigen)

Op het hoofdwegennet geldt voor de veiligheid een obstakelvrije zone van 10 meter vanaf de kantstreep. In deze zone mogen geen objecten voorkomen zonder afzetting. Daarom kunnen Rijkswaterstaat en politie opdracht geven aan het CMI tot berging van onbeheerd achtergelaten voertuigen. De kosten worden door Rijkswaterstaat op de eigenaar/houder verhaald.

Incident

Alle gebeurtenissen zoals ongevallen, pechgevallen, afgevallene lading, gestrande voertuigen, die de capaciteit van de weg nadelig beïnvloeden en de doorstroming van het verkeer belemmeren.

Incident Management

Incident Management is het geheel aan maatregelen die beogen de weg zo snel mogelijk nadat een incident heeft plaatsgevonden voor het verkeer vrij te maken. In de praktijk is het de samenwerking tussen politie, brandweer, ambulance, Rijkswaterstaat, bergers en ANWB Wegenwacht bij de veilige en efficiënte afhandeling van een incident. Prioriteiten hierbij zijn de eigen veiligheid van de hulpverlener, de verkeersveiligheid, adequate hulp aan de slachtoffers, de doorstroming van het verkeer, de beheersing van de schade (milieu, lading, voertuig, maatschappelijke) en, afhankelijk van de ernst van het ongeval, de mogelijkheid de schuldvraag vast te stellen door sporenonderzoek.

Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW)

De inspectie Verkeer en Waterstaat, divisie Vervoer, bewaakt en bevordert de veiligheid van het transport op de weg. Zie Vervoerinformatiecentrum.

L

Landelijke personenautoregeling (LPR)

In Nederland zijn alle personenauto's verplicht minimaal WA verzekerd. In deze WA verzekering is een dekking opgenomen voor de vergoeding van een eerste spoedeisende berging na een ongeval. De verzekeraars hebben deze taak ondergebracht bij alarmcentrales. De alarmcentrales zorgen voor de inzet van bergingsbedrijven en de afwikkeling van de kosten. Voor de eerste berging van personenauto's bij incidenten wordt een onderscheid gemaakt tussen wegen waarop Incident Management van toepassing is, de IM wegen, en het overige wegennet. Voor het overige wegennet sluiten de individuele alarmcentrales contracten met bergingsbedrijven. Zie IM Wegen.

Landelijke vrachtautoregeling (LVR)

In Nederland is het merendeel van de vrachtwagens niet verzekerd voor een spoedeisende berging. Op het Nederlandse hoofdwegennet vinden herhaaldelijk incidenten plaats waarbij een of meer vrachtauto's de weg geheel of gedeeltelijk blokkeren. Voor centrale coördinatie van de inzet van materieel en personeel is de Stichting Incident Management Vrachtauto's (STIMVA) opgericht. De STIMVA is een samenwerkingsverband van het Verbond van Verzekeraars, de brancheorganisaties Transport en Logistiek Nederland (TLN), Eigen Vervoerders Organisatie (EVO) en Koninklijk Nederlands Vervoer (KNV) en Rijkswaterstaat. Deze stichting heeft een centraal meldpunt voor vrachtautobergingen op het hoofdwegennet ingericht. Tevens stelt zij vrachtwagendeskundigen beschikbaar voor advisering op de incidentlocatie. Rijkswaterstaat selecteert de bergingsbedrijven voor de zware berging en kan opdracht geven voor spoedeisende berging. De kosten kunnen op de eigenaar worden verhaald.

Locatieaanduiding

Zie Beschrijvende Plaatsaanduiding Systematiek (BPS)

P

Parkeerregime bij incidenten

De eerste IM hulpdienst die op de incidentlocatie aankomt, creëert een veiligheidsruimte door zijn voertuig op 100 meter vóór het incident te plaatsen (zie Eerste veiligheidsmaatregelen). Ambulance en brandweer parkeren op de 10 meter werkcirkel; de brandweer vóór en de ambulance voorbij het incident. (In de praktijk zijn werkcirkels op autosnelwegen meestal

ovaal.) De overige IM hulpdiensten parkeren voorbij en in lijn met het incident. Het doel is de vluchtstrook vrij te houden voor de aan- en afvoer van de IM hulpdiensten, en dat de hulpverleners na het parkeren geen rijstroken hoeven over te steken om bij het incident te kunnen komen. Als de situatie het toelaat kan de vrijgehouden route worden benut voor de afwikkeling van het verkeer.

Prioriteit bij de afhandeling van een incident

1. eigen veiligheid hulpverleners
2. verkeersveiligheid
3. slachtofferhulp
4. doorstroming verkeer
5. behoud van lading/voertuig

R

Regionaal Officier Gevaarlijke Stoffen (ROGS) / Adviseur Gevaarlijke Stoffen (AGS)

Bij een incident met gevaarlijke stoffen heeft de brandweer een leidende rol bij de verkenning van het incident en het vrijgeven van het gevarengedebied voor de overige hulpverleners. Wanneer het nodig is, kan er overlegd worden met specialisten van alle disciplines. Bij het KLPD is dat de afdeling Transport en Milieucontrole (TMC); bij de medische hulpverlening (GHOR) zijn er Gezondheidskundig Adviseurs Gevaarlijke Stoffen, de GAGS, medisch milieukundigen van een gezondheidsdienst (GGD) of toxicologen; bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat is er de afdeling Inspectie Verkeer en Waterstaat, de IVW. Er zijn bergers getraind in gevaarlijke stoffen en het werken met perslucht; er zijn vrachtwagendeskundigen (STI) die advies kunnen geven en er zijn specialistische bedrijven op het gebied van Milieu- en Incident Management. Andere belangrijke partijen voor overleg zijn de afzender of producent van de lading en de producent van het voertuig. (Zie gevaarlijke stoffen)

Regionale Verkeerscentrale (RVC)

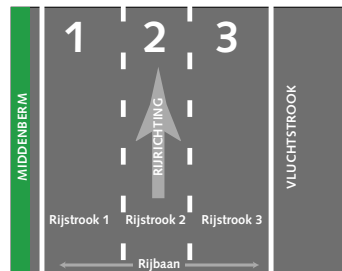
Kort samengevat voert de regionale Verkeerscentrale de volgende taken uit:

1. regionaal verkeersmanagement;
2. monitoren van het (regionaal) wegennet en het faciliteren van het verkeer met als doel de overlast voor het publiek te verminderen;
3. treffen van verkeersmaatregelen (signalering) voor veiligheid bij hulpverlening;
4. signaleren van doorstromingsproblemen en incidenten en het treffen van maatregelen ter beveiliging en beperking van (maatschappelijke) schade;
5. aansturen van inspecteurs van Rijkswaterstaat bij incidentmeldingen en eventueel opschalen binnen de organisatie;
6. verstrekken van informatie aan meldkamers/centrales en aan het VCNL;
7. verstrekken van reis & routinformatie (DRIP's);
8. treffen van maatregelen voor Werk In Uitvoering, alarmering bij Gladheidbestrijding.

Rijstrooknummering

Een rijbaan bestaat uit één of meer rijstroken. In de rijrichting worden deze rijstroken genummerd van de middenberm naar de buitenberm. De rijstrook naast de middenberm is rijstrook 1, de rijstrook rechts van rijstrook 1 is rijstrook 2, de rijstrook rechts van rijstrook 2 is rijstrook 3, etc.

Rijkswaterstaat gaat de rijstrooknummers op de panelen van de verkeerssignalering aanbrengen.

S

Slachtofferhulp

Ambulancepersoneel voert triage uit. Dit betekent dat ze bepalen welk slachtoffer het eerste hulp nodig heeft. Daarna wordt op de volgende wijze hulp verleent aan de slachtoffers:

- 1 'Treat first that kills first', herken en behandel levensbedreigend letsel. Het slachtoffer wordt 'ABC-stabiel' gemaakt: Ademweg vrijmaken, Beademing (zuurstof/beademen), Circulatie (bloedingen stoppen, infuus toedienen).
- 2 Voorkom verdere schade: temperatuur, wervelletsel.

Snelheid op de vluchtstrook

Vluchtstroken mogen met slechts 20 km/u boven de snelheid van het overige verkeer worden bereiden, met een maximum van 50 km/u.

Spitsstrook

Een spitsstrook is een vluchtstrook die tijdens de spitsuren wordt ingezet als extra rijstrook om een knelpunt te ontlasten. Zodra de spits is afgelopen, wordt deze tijdelijke rijstrook weer een vluchtstrook.

Spoedeisende berging

Zie Eerste berging

Stichting Incident Management Nederland (SIMN)

In deze stichting werken de acht grootste alarmcentrales samen aan de aanbesteding van bergingswerkzaamheden van personenauto's na een ongeval, de eerste berging. Ze zijn verantwoordelijk voor de indeling van de bergingsrayons op basis van de IM wegen; ze bepalen en bewaken de kwaliteitseisen voor de berging, zoals de aanrijtijden, het materiaal en de uitvoering, en ze dragen zorg voor de afhandeling en opvolging van klachten. Elke drie jaar houdt de stichting een aanbesteding voor de gunning van rayons voor de bergers.

STI (Salvage Transport Incident)

Zie Vrachtwagendeskundige.

Stichting Incident Management Vrachtauto's (STIMVA)

De STIMVA is een samenwerkingsverband van het Verbond van Verzekeraars, de brancheorganisaties Transport en Logistiek Nederland (TLN), Eigen Vervoerders Organisatie (EVO) en Koninklijk Nederlands Vervoer (KNV) en Rijkswaterstaat. STIMVA heeft zich bereid verklaard de zorg op zich te nemen voor de inrichting en exploitatie van een centraal meldpunt vrachtautobergingen (CMV) op het hoofdwegenet alsmede te zorgen voor de beschikbaarheid van vrachtwagendeskundigen.

T**Triage**

Triage is het inschatten van de ernst van de verwondingen van de slachtoffers en het bepalen van de volgorde van behandeling van

- T1 = ABC instabiel; acute zorg en vervoer naar ziekenhuis noodzakelijk;
- T2 = ABC stabiel (klinische zorg nodig); vervoer naar ziekenhuis noodzakelijk;
- T3 = ABC stabiel; vervoer naar ziekenhuis niet noodzakelijk;
- T4 = ABC niet te stabiliseren; eventueel direct vervoer; bij veel slachtoffers geen zorg mogelijk.

U**Uitvragen**

Bij de eerste melding van een incident is het uitvragen een belangrijke start van het IM-proces. Hoe beter het beeld is van de aard en omvang van het incident, hoe efficiënter de IM hulpdiensten kunnen worden aangestuurd. Voor meer informatie zie *Voorlopige richtlijn multidisciplinair uitvragen bij incidenten op autosnelwegen*.

V**Veiligheidsmaatregelen bij incidenten op auto(snel)wegen, de zes V's:**

De IM hulpdienst die als eerste op de plaats incident aankomt, treft de eerste veiligheidsmaatregelen, de zes V's:

1. Veiligheidsruimte van 100 meter;
2. Voertuig als buffer;
3. Veiligheidskleding;
4. Verkeerskegels;
5. Verkeerssignalering;
6. Vrijhouden aan- en afvoeroute.

Het is belangrijk om onderweg naar het incident altijd met eigen meldkamer/centrale af te stemmen of politie en Rijkswaterstaat aanrijdend zijn. Zodra de politie op de plaats incident aankomt, nemen ze de bufferfunctie van de eerst aangekomen IM hulpdienst over.

Rijkswaterstaat kan, afhankelijk van de situatie, de zevende V regelen: de Vervolmaatregelen.

Voor meer informatie zie *Richtlijn Eerste Veiligheidsmaatregelen bij Incidenten op auto(snel)wegen*.

Veiligheidsmaatregelen bij pechhulpverlening op de rechtervluchtstrook

Vanwege het grote verschil in snelheden op twee naast elkaar gelegen stroken is adequate beveiliging van pechhulpverlening op de vluchtstrook belangrijk. Het verkeer dat stilstaat op de vluchtstrook wordt gepasseerd door verkeer dat rijdt met een snelheid van 80 tot 120 km/uur. Daarom geldt tegenwoordig voor de veiligheid van de pechhulpverlener het basisprincipe van pechhulpverlening: kies voor de oplossing met de kortste verblijftijd op de vluchtstrook.

Ter beveiliging van de situatie op de vluchtstrook plaatst de pechhulpverlener:

- a) zijn voertuig met alternerende verlichting op minimaal 10-15 meter vóór (dus niet voorbij) het pechvoertuig op de vluchtstrook en draait de voorwielen naar de verkeersluwe zijde.
- b) vijf kegels op de vluchtstrook, beginnend bij de geleiderail, kijkend naar het verkeer, vanaf 50 meter achterwaarts naar de auto op 5 meter, 5 meter, 20 meter, en 20 meter. Deze laatste kegel staat op 0,5 meter van de kantstreep.

Voor meer informatie zie *Richtlijn Eerste Veiligheidsmaatregelen bij Incidenten op auto(snel)wegen*.

Verkeerscentrum Nederland (VCNL)

Kort samengevat voert het Verkeerscentrum de volgende taken uit:

1. Landelijke verwerking van verkeers(management)informatie en het voeren van de landelijke regie over de verkeersmanagement operaties van RWS.
2. Het tot stand brengen van de afstemming tussen de bij verkeersmanagement betrokken partijen, zowel intern als extern, met als doel de overlast voor het publiek te verminderen.
3. Het organiseren van informatiestromen die nodig zijn voor bovengenoemde taak.

Verkeersmanagement bestaat uit een aantal deelprocessen, waaronder:

1. Voorlichting (verkeersmanagement);
2. Reis- & route-informatie;
3. Gedragsbeïnvloeding;
4. Hulp bij pech en ongevallen (incident management);
5. Verkeersgeleiding bij grote drukte (spits, werk in uitvoering, evenementen);

Verkeersmaatregel

Zie Aanvragen verkeersmaatregel

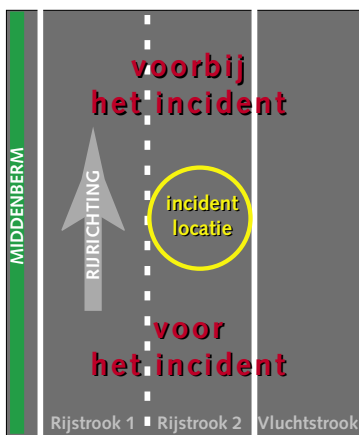
Vervoerinformatiecentrum (VIC)

Het Vervoerinformatiecentrum is het landelijke aanspreekpunt van de Inspectie Verkeer en Waterstaat, divisie Vervoer, voor informatie, meldingen en klachten over vervoerswetgeving.

Voertuig als buffer

Het enige beveiligingsmiddel dat een IM hulpverlener direct bij de hand heeft is zijn voertuig. Plaats het op 100 meter vóór het incident zo schuin en breed mogelijk in de fend-off positie ter afscherming van de incidentlocatie. De richting waarin het voertuig fend-off staat, bepaalt de rijrichting van het overige verkeer. Draai de voorwielen naar de verkeersluwe zijde en laat het zwaailicht aan staan. Niemand blijft in de auto. Zodra de politie arriveert, neemt deze de beveiligingsfunctie over van de eerst aangekomen IM hulpdienst. Deze kan dan voorbij en in lijn met het incident parkeren.

Voor en voorbij een incident

Vrachtwagendeskundige (Coördinator STI)

Een vrachtwagendeskundige is een expert op het gebied van lading-, voertuig- en milieuschade, die de wegbeheerder op de incidentlocatie adviseert over de berging. Deze deskundige wordt erkend door het verbond van verzekeraars en de branchevereniging, zodat er na afloop geen discussie ontstaat over de te vergoeden schadekosten. De vrachtwagendeskundige wordt ingezet door het Centraal Meldpunt Vrachtwagens (CMV).

W

Wegbeheerder

Rijkswaterstaat is de wegbeheerder van het hoofdwegennet en verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud ervan.

Z

Zichtbaarheid

Zichtbaar zijn voor het verkeer is van groot belang voor de veiligheid van de IM hulpverlener. Draag veiligheidskleding met retro-reflecterende strepen. Zorg ervoor dat deze kleding schoon is en gesloten gedragen wordt, dan is de zichtbaarheid optimaal. De groene veiligheidsvesten worden gedragen door diegene van de politie, brandweer, ambulance en Rijkswaterstaat die deel uitmaken van het Coördinatie Team Plaats Incident, het CTPI. Voor de eisen waaraan veiligheidskleding moet voldoen, zie de Nederlandse praktijkrichtlijn NPR 3471: Keuze, gebruik, verzorging en onderhoud van kleding met hoge zichtbaarheid. Nederlands Normalisatie-instituut, mei 2003.

Zwaailichtdiscipline

Bij een incident op de auto(snel)weg heeft alléén het beveiligingsvoertuig, dat op 100 meter vóór het incident staat, het zwaailicht aan. Alle andere voertuigen van de IM hulpdiensten zetten het zwaailicht uit zodra ze voorbij en in lijn met het incident parkeren. Teveel zwaailichten veroorzaken een onrustig en onoverzichtelijk verkeersbeeld en leiden het verkeer op de andere rijbaan af. Dat kan kijkersfiles en vervolgongevallen veroorzaken. Daarbij belemmeren teveel zwaailichten de politie 's nachts bij het maken van foto's voor sporenonderzoek.

Incident management.

im=0⁵